

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Ι.Μαθιουδάκη
Τηλέφωνο: 2131516733
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.:505

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΚΟΙΝ.: Γραμματεία Υπουργού/Πολιτική
Γραμματεία

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τις ακραίες κλιματικές συνθήκες.

ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ.270/28-7-2023 Ερώτηση.

Σε απάντηση της σχετικής Ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή από τους βουλευτές κ.κ. Γαβρήλο Γιώργο, Καλαματιανό Διονύση, Λινού Αθηνά, Ακρίτα Έλενα, Αναγνωστοπούλου Σία, Δούρου Ρένα, Κασιμάτη Νίνα, Κόκκαλη Βασίλη, Κοντοτόλη Μαρίνα, Μαμουλάκη Χάρη, Μεικόπουλο Αλέξανδρο, Μπάρκα Κώστα, Ξανθόπουλο Θεόφιλο, Παναγιωτόπουλο Ανδρέα, Πέρκα Θεοπίστη, Σαρακιώτη Γιάννη, Τζάκρη Θεοδώρα, Τζούφη Μερόπη, Φερχάτ Οζγκιούρ και Ψυχογιό Γιώργο, σας πληροφορούμε τα εξής:

1. Η θερμική καταπόνηση των εργαζομένων αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα για τις συνθήκες εργασίας στη χώρα μας, καθώς περιοδικά αφορά μεγάλο αριθμό εργαζομένων σε υπαίθριες εργασίες (π.χ. οικοδομικές εργασίες, τεχνικά έργα, αγροτικές εργασίες), σε χώρους εργασίας με εγγενή θερμική επιβάρυνση (π.χ. μεταλλουργίες, ναυπηγεία, χημικές βιομηχανίες) και σε χειρωνακτικές εργασίες (π.χ. μεταφορές).

Η προστασία των εν λόγω εργαζομένων ρυθμίζεται από τις γενικές διατάξεις για την υγεία και ασφάλεια, δηλαδή τον Κώδικα Νόμων για την Υγεία και Ασφάλεια των Εργαζομένων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.3850/2010 (84 Α'), καθώς και από τις διατάξεις για την υγεία και ασφάλεια στα οικοδομικά & τεχνικά έργα και τους χώρους εργασίας, ενώ τους θερινούς μήνες εκδίδεται ειδική εγκύκλιος με οδηγίες για τη λήψη μέτρων προστασίας από τη θερμική καταπόνηση.

Το έτος 2018 συνεστήθη με την αριθ. 12668/Δ1.4577/23.3.2018 Υ.Α, όπως τροποποιήθηκε με τις αριθ. 49077/Δ1.16893/18.9.2018, 2060/Δ1.691/3.2.2020 και 36889/Δ1.11431/7.10.2020)

όμοιες αποφάσεις, **Τεχνική Ομάδα Εργασίας**, αποτελούμενη από στελέχη της αρμόδιας

Διανομή μέσω 'ΤΡΙΔΑ' με UID: 64f851a6b04a8e2f87884408 στις 12/09/23 08:31

Σελίδα 1 από 5

υπηρεσίας του Υπουργείου μας, της Επιθεώρησης Εργασίας, των κοινωνικών εταίρων (ΓΣΕΕ & ΣΕΒ) και εμπειρογνώμονες, έργο της οποίας ήταν η συλλογή, μελέτη και επεξεργασία τεχνικών και επιστημονικών δεδομένων, μέσω βιβλιογραφικής έρευνας και μετρήσεων σε χώρους εργασίας, καθώς και η αξιοποίηση καλών πρακτικών από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, με σκοπό τη διαμόρφωση μιας συνεκτικής, ολοκληρωμένης και θεσμικά ενιαίας δέσμης μέτρων πρόληψης της θερμικής καταπόνησης.

Το πόρισμα της Τεχνικής Ομάδας με τη μορφή δέσμης μέτρων, καθώς και η προσαρμογή στην ελληνική πραγματικότητα του προτεινόμενου προς αξιοποίηση βιοκλιματικού δείκτη (φυσική θερμοκρασία υγρού βολβού και μαύρου σφαιριδίου/ΘΥΒΜΑΣ, διεθνώς γνωστή ως «wet bulb globe temperature» ή «WBGT») έχουν τεθεί σε πιλοτική εφαρμογή τα δυο προηγούμενα χρόνια (τις θερινές περιόδους), ώστε να καθοριστούν όλες οι λεπτομέρειες εφαρμογής, π.χ. πρόγνωση, μετρήσεις, καταγραφή, τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Σε όλη τη διάρκεια των εργασιών της Τεχνικής Ομάδας και της πιλοτικής εφαρμογής, υπάρχει στενή συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ).

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω και αναγνωρίζοντας το μεγάλο ζήτημα της διαχείρισης της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων, το Υπουργείο μας εξέδωσε:

Α. Την αρ. πρωτ.: 52903/26-5-2023 εγκύκλιο με θέμα: Πρόληψη της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων (ΑΔΑ: 6ΡΛ646ΜΤΛΚ-Ρ6Ο), για την περίοδο του θέρους, στην οποία μεταξύ άλλων αναφέρονται τα εξής:

Οι εργοδότες οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και ειδικά της προστασίας από την θερμική καταπόνηση αυτών, όπως:

1. Ο προσδιορισμός των εργασιών και των χώρων εργασίας όπου ο κίνδυνος θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων αναμένεται να είναι αυξημένος και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπισή του.
2. Η λήψη των κατάλληλων κατά περίπτωση τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για τη μείωση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων.
3. Η οργάνωση της κατάλληλης υποδομής για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και την παροχή πρώτων βοηθειών.
4. Η ενημέρωση και παροχή οδηγιών στους εργαζόμενους.
5. Η χορήγηση στους εργαζόμενους κατάλληλων μέσων ατομικής προστασίας.
6. Η επίδειξη ιδιαίτερης μέριμνας για την προστασία των εργαζομένων που ανήκουν σε ομάδες υψηλού κινδύνου. Η ένταξη των εργαζομένων στις παραπάνω ομάδες γίνεται από τον Ιατρό Εργασίας της επιχείρησης και, όπου δεν προβλέπεται η απασχόληση Ιατρού Εργασίας, με ιατρική βεβαίωση που θα προσκομίζει ο ίδιος ο εργαζόμενος.

7. Η υποχρεωτική τήρηση από επιχειρήσεις υπαγόμενες σε συλλογικές ρυθμίσεις εργασίας εν ισχύ, των μέτρων προστασίας των εργαζομένων από τη θερμική καταπόνηση, σύμφωνα με τυχόν ειδικούς όρους που περιλαμβάνονται σε αυτές.

8. Η λήψη οργανωτικών μέτρων για την πρόληψη της θερμικής καταπόνησης όπως:

- Οργάνωση του χρόνου εργασίας με προγραμματισμό διαλειμμάτων κατάλληλης διάρκειας για τη μείωση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων.

- Προγραμματισμός των εργασιών που συνεπάγονται υψηλή θερμική καταπόνηση των εργαζομένων, κατά το δυνατόν, σε ώρες εκτός θερμοκρασιακών αιχμών.

- Μείωση της απασχόλησης ή παύση εργασιών σε ιδιαίτερα επιβαρυμένους θερμικά χώρους όπως είναι τα μηχανοστάσια, χυτήρια, υαλουργεία, κεραμοποιεία, ναυπηγικές εργασίες κ.λπ. μεταξύ των ωρών 12.00-16.00.

- Διαμόρφωση κυλικίων, ή άλλων κατάλληλων χώρων για το χρόνο διαλείμματος. Οι χώροι αυτοί, ανάλογα με τις αντικειμενικές ανάγκες και δυνατότητες, να εξοπλίζονται με σύστημα κλιματισμού. Οι χώροι αυτοί θα επιλεγούν μετά από συνεργασία του εργοδότη και του Τεχνικού Ασφάλειας, Ιατρού Εργασίας και μελών ΕΥΑΕ και όπου δεν υπάρχουν των εκπροσώπων των εργαζομένων.

- Παροχή πόσιμου δροσερού νερού σε θερμοκρασία 10 -15 °C.

9. Ιδιαίτερως για τις για υπαίθριες εργασίες προβλέπεται:

- Χορήγηση και χρήση κατάλληλου καλύμματος κεφαλής όπου δεν προβλέπεται χρήση κράνους προστασίας, καθώς και προστατευτικών μέσων δέρματος.

- Διαμόρφωση / επιλογή σκιερών χώρων για διαλείμματα.

- Διαμόρφωση / επιλογή σκιερών χώρων ή κατασκευή κατάλληλων στεγάστρων για την εκτέλεση των εργασιών, όπου αυτό είναι δυνατόν.

- Προγραμματισμός των εργασιών έτσι ώστε οι πλέον επιβαρυμένες (π.χ. εργασίες ασφαλοποίησης) να γίνονται τις ώρες που οι θερμοκρασίες είναι χαμηλότερες.

- Μείωση της απασχόλησης ή/και παύση εργασιών κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ των ωρών 12.00-16.00.

- Χορήγηση πόσιμου δροσερού νερού (10-15 °C).

Σε κάθε περίπτωση, η θερμοκρασία στους χώρους εργασίας πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού λαμβανομένης υπόψη της φύσης της εργασίας, της σωματικής προσπάθειας που απαιτείται για την εκτέλεσή της και των κλιματολογικών συνθηκών των εποχών του έτους.

B. Την αριθ. 65581/12-07-2023 (B 4491) Υ.Α «Έκτακτα μέτρα για την αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα κατά τη διάρκεια του καιρικού φαινομένου - καύσωνα με την ονομασία «ΚΛΕΩΝ (CLEON)» και στη συνέχεια δύο

διευκρινιστικές εγκύκλιοι σχετικά με τη διανομή και άλλες σημαντικές και κοινωνικά κρίσιμες

Διανομή μέσω 'ΤΡΙΔΑ' με UID: 64f851a6b04a8e2f87884408 στις 12/09/23 08:31

Σελίδα 3 από 5

οικονομικές δραστηριότητες, με τις διατάξεις των περ. α και β του άρθρου 2 και των άρθρων 3 και 4 της οποίας προβλέπεται, αντίστοιχα, ότι:

- Για εργαζόμενους με σχέση εξαρτημένης εργασίας στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας σε εργοδότες περιοχών της χώρας που, σύμφωνα με την εκτίμηση της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (ΕΜΥ), ο κίνδυνος θερμικής καταπόνησης καθίσταται εξαιρετικά υψηλός σύμφωνα με:

1. Την τιμή βιοκλιματικού δείκτη WBGT, όταν αυτή είναι ανώτερη του 32,2 (σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ) ή

2. Την θερμοκρασία όταν αυτή διαμορφώνεται σε τιμή άνω των 42 οC και ταυτόχρονα η τιμή του δείκτη υγρασίας διαμορφώνεται σε τουλάχιστον 14%, ή

3. Την θερμοκρασία όταν αυτή διαμορφώνεται σε τιμή άνω των 40 οC και ταυτόχρονα η τιμή του δείκτη υγρασίας διαμορφώνεται σε τουλάχιστον 20%,
καθίσταται υποχρεωτική η παύση εργασιών κατά το χρονικό διάστημα 12.00 - 17.00 σε χειρωνακτικές εργασίες που εκτελούνται σε εξωτερικό χώρο, ενδεικτικά αναφερόμενες, εργασίες σε τεχνικά και οικοδομικά έργα, εργοτάξια, διανομή και μεταφορά προϊόντων και αντικειμένων με δίκτροχο όχημα (delivery).

Ειδικά για εργασίες σε ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη η υποχρέωση του ανωτέρω εδαφίου ισχύει για θερμοκρασία που διαμορφώνεται σε τιμή άνω των 38ο C.

- Για εργαζόμενους με σχέση εξαρτημένης εργασίας στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας που ανήκουν σε ομάδες υψηλού κινδύνου και ειδικά στις περιπτώσεις έκθεσής τους σε επιβαρυντικές συνθήκες, δίνεται η δυνατότητα, εξ αποστάσεως εργασίας με το σύστημα της τηλεργασίας εφόσον είναι εφικτό από τη φύση της εργασίας τους

- Για την αντιμετώπιση του καιρικού φαινομένου που προκαλεί ο καύσωνας ΚΛΕΩΝ και για όσο διαρκεί το φαινόμενο αυτό, σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία και τις οδηγίες της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (Ε.Μ.Υ.) και για τη διευκόλυνση των εργαζομένων κατά την τυχόν αλλαγή χρόνου προσέλευσης και αποχώρησής τους από την εργασία, οι εργοδότες δύνανται να μην καταχωρούν εκ των προτέρων στο Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ κάθε αλλαγή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας.

2. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα κλιματικής αλλαγής. Έτσι, η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία 2021-2027 εστιάζει σε τρεις βασικούς οριζόντιους στόχους, ένας εκ των οποίων είναι η πρόβλεψη και η διαχείριση **της αλλαγής** στο νέο κόσμο της εργασίας που επιφέρει η πράσινη, ψηφιακή και δημογραφική μετάβαση και στην οποία αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι «Η κλιματική αλλαγή μπορεί επίσης να επηρεάσει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, μεταξύ άλλων μέσω της αυξημένης θερμοκρασίας περιβάλλοντος, της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των ακραίων καιρικών συνθηκών». Ειδικότερα, στη συνδιάσκεψη της Στοκχόλμης που διοργανώθηκε από τη Σουηδική

Προεδρεία στις 15 και 16 Μαΐου και η οποία αποτελεί την κατεξοχήν ετήσια εκδήλωση για τα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία που πραγματοποιεί η εκάστοτε προεδρεύουσα χώρα της Ε.Ε., συζητήθηκαν τέσσερις θεματικές ενότητες σε αντίστοιχες παράλληλες συνεδρίες μία εκ των οποίων ήταν «Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην επαγγελματική ασφάλεια και υγεία». Συνακόλουθα, η Εθνική Στρατηγική στον **Άξονα προτεραιότητας 2.2 - Ενθάρρυνση της επιστημονικής προόδου και της έρευνας - Νέοι και αναδυόμενοι κίνδυνοι του Στρατηγικού Στόχου 2 - Εκσυγχρονισμός και βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για την ΥΑΕ καθώς και των μέτρων πρόληψης των κινδύνων με έμφαση στις νέες προκλήσεις στον κόσμο της εργασίας**, προβλέπει την πιλοτική έρευνα για την θέσπιση ειδικότερων κανόνων για τη θερμική καταπόνηση.

Το Υπουργείο μας πάντως παρακολουθεί όλες τις ευρωπαϊκές εξελίξεις μέσω της συμμετοχής του στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία (**EU-OSHA**) και της **Συμβουλευτικής Επιτροπής** (Advisory Committee for Safety and Health at Work, **ACSHW**), ενώ λαμβάνει μέρος και στην Ομάδα Εργασίας που έχει δημιουργηθεί **για την τροποποίηση της Οδηγίας για τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας** που βρίσκεται σε εξέλιξη.

3. Τέλος, όσον αφορά τον έλεγχο για την τήρηση των ανωτέρω μέτρων στους τόπους εργασίας και την προστασία των εργαζομένων από τις ακραίες κλιματικές συνθήκες καθώς και τη στελέχωση της Επιθεώρησης Εργασίας με το αναγκαίο προσωπικό, σας διαβιβάζουμε συνημμένα το αρ. πρ. ΕΞ 439592/6-9-2023 έγγραφο της Ανεξάρτητης Αρχής «Επιθεώρηση Εργασίας» .

Συνημμένα το αρ. πρ. ΕΞ 439592/6-9-2023 έγγραφο της Επιθεώρησης Εργασίας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ